

## POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z odwołania J.K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Płocku  
o wartość kapitału początkowego i wysokość emerytury,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 28 października 2025 r.,  
zażalenia odwołującej się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku  
z dnia 19 marca 2025 r., sygn. akt III AUa 1768/21,

**oddala zażalenie.**

## UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej wniesionej przez J.K. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10 lipca 2024 roku postanowieniem z dnia 19 marca 2025 r. w pkt I. ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie na kwotę 1699 zł; w pkt II. odrzucił skargę kasacyjną.

W uzasadnieniu postanowienia z dnia 19 marca 2025 r. Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z 10 lipca 2024 r. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Ostrołęce z 23 listopada 2021 r. i poprzedzające go decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Płocku w ten sposób, że ustalił wartość kapitału początkowego J.K. na dzień 1 stycznia 1999 r. przyjmując łączny staż 20 lat, 4 miesięcy i 22 dni tj. zaliczając okresy opieki nad

dziećmi przebyte do 31 grudnia 1998 r. w całości do okresów składkowych i w następstwie tego zobowiązał organ rentowy do wyliczenia wysokości emerytury J.K. z uwzględnieniem tak wyliczonego kapitału początkowego (pkt I); oddalił apelację J.K. w pozostałym zakresie (pkt II) oraz orzekł o kosztach zastępstwa procesowego (pkt III)

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku złożył pełnomocnik odwołującej, wskazując w niej wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 15.398 zł.

Sąd Apelacyjny zarządzeniem z 3 grudnia 2024 r. zobowiązał pełnomocnika J.K. do wskazania sposobu wyliczenia podanej w skardze kasacyjnej wartości przedmiotu zaskarżenia.

W wykonaniu powyższego zobowiązania w piśmie procesowym z 18 grudnia 2024r., pełnomocnik odwołującej wskazał, że wartość przedmiotu zaskarżenia została obliczona jako dwunastokrotność świadczenia emerytalnego J.K. określona decyzją z 5 sierpnia 2019 r., zaokrąglając kwotę do pełnego złotego.

Sąd Apelacyjny postanowieniem z 17 stycznia 2025 roku sprawdził wartość przedmiotu zaskarżenia i w tym celu zobowiązał pełnomocnika odwołującej do wskazania wartości przedmiotu zaskarżania rozumianej jako różnica pomiędzy wysokością emerytury żądanej przez J.K. (obliczoną z uwzględnieniem okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym od 1 stycznia 1999 r. do 25 października 2004 r. z tytułu sprawowania opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem i od 26 października 2004 r. do 29 grudnia 2008 r. z tytułu sprawowania opieki nad pełnoletnim członkiem rodziny), a wysokością emerytury J.K. obliczoną zgodnie z punktem 1 wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 10 lipca 2024 r. za okres jednego roku licząc od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego, tj. 23 kwietnia 2019r. wraz z przedstawieniem sposobu wyliczenia tej wartości. O wskazanie powyższej różnicy w wysokościach emerytury J.K. wraz ze sposobem jej wyliczenia zwrócił się również do pełnomocnika organu rentowego.

Wykonując postanowienie Sądu, pełnomocnik odwołującej w piśmie procesowym z 27 stycznia 2025 r. podał, że wedle wyliczeń skarżącej żądana przez nią emerytura wynosiłaby 3517,99 zł, a wysokość wypłacanej emerytury po zmianie dokonanej na skutek wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 10 lipca 2024 r. wynosi 1794,91 zł. Różnica pomiędzy wysokością emerytury żądanej, a

wysokością wypłacanego świadczenia emerytalnego wynosi 1723,08 zł, co za okres roku równa się kwocie 20.676,96 zł.

Zarządzeniem z 7 lutego 2025 r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku zobowiązał pełnomocnika ZUS do uzupełnienia stanowiska w zakresie wartości przedmiotu zaskarżenia i wskazania różnicy pomiędzy wysokością hipotetycznej emerytury powszechnej J.K., obliczonej z uwzględnieniem punktu 1 wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 10 lipca 2024 r., a ponadto z uwzględnieniem: okresu podlegania przez J.K. ubezpieczeniom społecznym od 18 grudnia 2000 r. do 25 października 2004 r. z tytułu sprawowania opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem, przyjmując hipotetycznie, że za ten okres została opłacona przez ośrodek pomocy społecznej składka na ubezpieczenie emerytalne i okresu podlegania przez J.K. ubezpieczeniom społecznym od 26 października 2004 r. do 29 grudnia 2008 r. z tytułu sprawowania opieki nad pełnoletnim członkiem rodziny, przyjmując hipotetycznie, że za ten okres została opłacona przez ośrodek pomocy społecznej składka na ubezpieczenie emerytalne, a wysokością emerytury obliczoną zgodnie z punktem I wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 10 lipca 2024 r. za okres jednego roku (art. 22 k.p.c.), licząc od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego, tj. 23 kwietnia 2019 r.

Pełnomocnik ZUS w piśmie procesowym z 11 marca 2025 r. wskazał, że wysokość hipotetycznej emerytury powszechnej J.K. obliczonej z uwzględnieniem okresu podlegania przez J.K. ubezpieczeniom społecznym od 18 grudnia 2000 r. do 25 października 2004 r. z tytułu sprawowania opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem i od 26 października 2004 r. do 29 grudnia 2008 r. z tytułu sprawowania opieki nad pełnoletnim członkiem rodziny, przyjmując hipotetycznie, że za te okresy zostały opłacone przez ośrodek pomocy społecznej składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, zgodnie z obowiązującymi przepisami - wynosiłaby 1424,66 zł. Zatem różnica pomiędzy wysokością hipotetycznej emerytury powszechnej J.K., a wysokością emerytury obliczonej zgodnie z punktem I wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku wynosi 141,55 zł miesięcznie.

Sąd Apelacyjny podniósł, że jak wynika z art. 398<sup>2</sup> § 1 zd. 1 i 2 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z

zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest wysokość emerytury odwołującej J.K. Skarżąca zaskarżyła skargą kasacyjną wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 10 lipca 2024 r. w punkcie II, w zakresie w jakim nie uwzględnił żądań apelacji.

W przypadku J.K. wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną stanowi różnica pomiędzy hipotetyczną kwotą emerytury, jaką ubezpieczona otrzymałyby, gdyby wysokość świadczenia emerytalnego została ustalona zgodnie z jej żądaniami, a kwotą emerytury ustalonej przez organ rentowy zgodnie z punktem I wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 10 lipca 2024 r. Ustalając tę wartość należy również uwzględnić przepis art. 22 k.p.c., zgodnie z którym w sprawach o prawo do świadczeń powtarzających się wartość przedmiotu sporu stanowi suma świadczeń za jeden rok, a jeżeli świadczenia trwają krócej niż rok - za cały czas ich trwania.

Sąd Apelacyjny nie uwzględnił wyliczeń podanych przez pełnomocnika odwołującej. W piśmie procesowym z 18 grudnia 2024 r. nie wskazał prawidłowej wartości przedmiotu zaskarżenia, bowiem obliczył ją jako dwunastokrotność wysokości emerytury skarżącej, określonej decyzją z 5 sierpnia 2019 r. (15.398 zł), co nie jest zgodne z zasadą ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o wysokość świadczeń powtarzających się świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Z kolei w piśmie procesowym z 21 stycznia 2025 r. podał, że wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi kwota 20.676,96 zł, nie przedstawiając szczegółowego sposobu wyliczenia tej wartości. W związku z tym, Sąd Apelacyjny postanowił z urzędu ustalić rzeczywistą wartość przedmiotu zaskarżenia.

W tym zakresie Sąd Apelacyjny dał wiarę informacjom i wyliczeniom przedstawionym przez pełnomocnika ZUS w piśmie procesowym z 11 marca 2025 r. Przedstawienie przez organ rentowy szczegółowe wyliczenie hipotetycznej wysokości emerytury J.K. zostało dokonane z uwzględnieniem podstawy wymiaru

składek i kwot składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe w przypadku, gdyby zostały odprowadzone składki na ubezpieczenie społeczne skarżącej przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w O. za okres od 18 grudnia 2000 r. do 29 grudnia 2008 r.

Wysokość hipotetycznej emerytury według wyliczeń ZUS wyniosłaby 1424,66 zł. Zatem różnica pomiędzy wysokością hipotetycznej emerytury powszechnej J.K. (1424,66 zł), a wysokością emerytury obliczonej przez organ rentowy zgodnie z punktem I. wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 10 lipca 2024 r. (1283,11 zł) wynosi 141,55 zł miesięcznie. Mnożąc otrzymany wynik przez 12 miesięcy (art. 22 k.p.c.) otrzymamy kwotę 1698,60 zł.

Z tych względów Sąd Apelacyjny opierając się na informacji organu rentowego przedstawionych w piśmie procesowym z 11 marca 2025 r. r., ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną na 1699 złotych (pkt I sentencji postanowienia).

Skoro ustalona wartość przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego jest niższa niż 10.000 zł, Sąd Apelacyjny stwierdził, iż skarga kasacyjna jest niedopuszczalna.

J.K. reprezentowana przez pełnomocnika wniosła zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 marca 2025r., zaskarżając to postanowienie w całości i zarzucając naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik postępowania pod postacią art. 398<sup>2</sup> § 1 k.p.c. oraz art. 398<sup>6</sup> § 2 k.p.c. poprzez niezasadne uznanie, iż wartość przedmiotu sporu w przedmiotowej sprawie wynosi 1.699 zł i tym samym skarga kasacyjna jest niedopuszczalna, co w konsekwencji skutkowało jej odrzuceniem;

W konsekwencji żaląca się wniosła o ustalenie wartości zaskarżenia na kwotę 20.677 zł i uchylenie zaskarżonego postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej odwołującej się a następnie nadanie sprawie dalszego biegu.

W uzasadnieniu zażalenia podniesiono, że nie może być tak, że Sąd podejmując się przeprowadzenia czynności zmierzających do ustalenia wartości przedmiotu sporu, które wymagają bardzo skomplikowanych danych i wyliczeń daje wiarę tylko jednej ze stron procesu. Sąd na podstawie tylko stanowiska strony przeciwnej wydał postanowienie, które jest krzywdzące dla strony skarżącej. Do pisma pełnomocnika ZUS z 11 marca 2025r dołączone są wyliczenia MOPR składki

za okresy, które powinna być dopisana składka i kwota 1424,66 zł. Jest to kwota o jaką emerytura skarżącej powinna miesięcznie wzrosnąć, a nie różnica zgodna z pkt. I wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest nieuzasadnione.

Na wstępie należy podkreślić, że wszystkie sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są co do zasady sprawami o prawa majątkowe i tak należy je traktować. Pośrednio wynika to z art. 398<sup>2</sup> § 1 zdanie drugie k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Oznacza to, że wymienione kategorie spraw mają charakter majątkowy, jednak wartość przedmiotu zaskarżenia nie determinuje dopuszczalności skargi kasacyjnej, która w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przysługuje co do zasady wówczas, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi co najmniej 10.000 zł (art. 398<sup>2</sup> § 1 zdanie pierwsze k.p.c.). Skoro sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są sprawami o prawa majątkowe, to znaczy, że możliwe (a w niektórych przypadkach konieczne) jest oznaczenie w nich wartości przedmiotu sporu oraz wartości przedmiotu zaskarżenia, a sądy kolejnych instancji mają obowiązek egzekwowania od stron oznaczenia tej wartości oraz uprawnienie do weryfikacji podanych kwot.

Przedmiotem zażalenia jest postanowienie Sąd Apelacyjny z 19 marca 2025 r. o odrzuceniu skargi kasacyjnej. Przyczyną odrzucenia skargi było niespełnienie warunku minimalnej wartości przedmiotu zaskarżenia. Wartość przedmiotu zaskarżenia podana przez skarżącą została zweryfikowana przez Sąd drugiej instancji w stosownej procedurze zainicjowanej postanowieniem z 17 stycznia 2025 r. sprawdzającym wartość przedmiotu zaskarżenia, zakończonej postanowieniem z 19 marca 2025 r. ustalającym wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie o wysokość emerytury na kwotę 1699 zł.

Należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 394<sup>1</sup> § 1 i § 1<sup>1</sup> k.p.c., zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną oraz na postanowienie sądu drugiej lub pierwszej instancji odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje także w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Przepis art. 394<sup>1</sup> k.p.c. zawiera zamknięty katalog orzeczeń sądu drugiej instancji. Wydane na podstawie art. 25 w związku z art. 398<sup>4</sup> § 3 k.p.c. postanowienie o ustaleniu wartości przedmiotu zaskarżenia po jego uprzednim sprawdzeniu z całą pewnością nie mieści się zaś w tym katalogu. Dlatego w ugruntowanym orzecznictwie przyjmuje się, że skuteczne zakwestionowanie takiego rozstrzygnięcia może nastąpić jedynie na wniosek strony zgłoszony w trybie art. 380 w związku z art. 394<sup>1</sup> § 3 i art. 398<sup>21</sup> k.p.c., na podstawie którego Sąd Najwyższy może, rozpoznając zażalenie na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej, rozpoznać także związane z nim wcześniejsze orzeczenie (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 marca 2012 r., II UZ 2/12, LEX nr 1168881).

Przedmiotowe zażalenie dotyczy postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej. Skarżący kwestionuje sposób obliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia, a więc rozstrzygnięcie objęte postanowieniem z 19 marca 2025 r. W treści zażalenia brak jednak wniosku o poddanie kontroli powyższego postanowienia

Gdy w sprawie występuje profesjonalny pełnomocnik, wniosek taki powinien być jednoznacznie sformułowany, gdyż nie ma podstaw do przypisywania pismom wnoszonym przez adwokata lub radcę prawnego treści wprost w nich niewyrażonych (postanowienia Sądu Najwyższego: z 17 lipca 2008 r., II CZ 54/08, LEX nr 447663; z dnia 28 października 2009 r., II PZ 17/09, LEX nr 559946; z 29 października 2014 r., II UZ 38/14, LEX nr 1551427, 13 marca 2024 r., III UZ 18/23 niepublikowane). Brak wniosku wyłącza możliwość kontroli rozstrzygnięcia objętego postanowieniem Sądu Apelacyjnego z 19 marca 2025 r.

W konsekwencji, zarzut naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 398<sup>6</sup> § 2 k.p.c. musi być uznany za oczywiście bezzasadny, skoro ustalona w sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia była niższa od wartości minimalnej wymaganej zgodnie z art. 398<sup>2</sup> § 1 k.p.c. Okoliczność ta uzasadnia odrzucenie skargi kasacyjnej, co Sąd drugiej instancji prawidłowo uczynił z powołaniem się na art. 398<sup>6</sup> § 2 k.p.c.

Brak wniosku wyłącza możliwość kontroli rozstrzygnięcia objętego postanowieniem Sądu Apelacyjnego z 19 marca 2025 r. W konsekwencji, zarzut naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 398<sup>2</sup> § 1 w związku z art. 398<sup>6</sup> § 2 k.p.c. musi być uznany za oczywiście bezzasadny, skoro ustalona w sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia była niższa od wartości minimalnej wymaganej zgodnie z art. 398<sup>2</sup> § 1 k.p.c. Okoliczność ta uzasadnia odrzucenie skargi kasacyjnej, co Sąd drugiej instancji prawidłowo uczynił z powołaniem się na art. 398<sup>6</sup> § 2 k.p.c.

To powoduje konieczność oddalenia rozpatrywanego zażalenia z mocy art. 398<sup>14</sup> w związku z art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c.

M.G.

[a.ł]